

На основу члана 54. став 3. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 101/05),
министар рада, запошљавања и социјалне политике доноси

ПРАВИЛНИК

о изменама и допунама Правилника о програму, начину и висини трошкова полагања стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица

Члан 1.

У Правилнику о програму, начину и висини трошкова полагања стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица („Службени гласник РС”, бр. 29/06 и 62/07) у члану 9. став 5. после речи: „секретар” додају се речи: „и његов заменик”, а реч: „обавља” замењује се речју: „обављају”.

Члан 2.

У члану 14. став 2. после речи: „уз који поднесе одговарајуће доказе” додају се речи: „ – одмах или најкасније у року од седам дана”.

Члан 3.

У члану 16. додаје се став 2. који гласи:
„Општи део стручног испита полаже се усмено.”

Члан 4.

У члану 26. ст. 2. и 3. бришу се.

Члан 5.

Програм о полагању стручног испита – о практичној оспособљености лица за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине, замењује се одговарајућим програмом који је одштампан уз овај правилник и који чини његов саставни део.

Обрасци 1а, 1б, 1в, 2а, 2б, 2в, 3, 4. и 5. замењују се одговарајућим обрасцима који су одштампани уз овај правилник и који чине његов саставни део.

Члан 6.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-00011/2012-01
У Београду, 13. септембра 2012. године

МИНИСТАР

др Јован Кркобабић, с.р.

**ПРОГРАМ О ПОЛАГАЊУ СТРУЧНОГ ИСПИТА –
О ПРАКТИЧНОЈ ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЛИЦА ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА
БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ И ПОСЛОВА ПРЕГЛЕДА И
ИСПИТИВАЊА ОПРЕМЕ ЗА РАД И ИСПИТИВАЊА УСЛОВА РАДНЕ
ОКОЛИНЕ**

I

ОПШТИ ДЕО ПРОГРАМА

1. Међународни правни извори у области безбедности и здравља на раду и систем безбедности и здравља на раду у Републици Србији

- 1) Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06 – чл. 21, 25, 26, 55, 60, 61, 68, 83, 86. и 97);
- 2) Резолуција о придруживању ЕУ Републике Србије („Службени гласник РС”, број 112/04);
- 3) Споразум о стабилизацији и придруживању између ЕУ и Републике Србије („Службени гласник РС”, број 83/08);
- 4) Уговори о оснивању ЕУ (чл. 100. и 118. – Рим; члан 118а – Луксембург; чл. 136. и 137. – Мастрихт, чл. 151. и 153. – Уговор о функционисању ЕУ) (www.seio.gov.rs или www.minrzs.gov.rs);
- 5) Закон о потврђивању ревидиране европске социјалне повеље („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 42/09); (www.minrzs.gov.rs);
- 6) Резолуција Савета ЕУ од 21. децембра 1987. године о безбедности, хигијени и здрављу на раду (88/C28/01) (www.seio.gov.rs или www.minrzs.gov.rs);
- 7) Стратегија Заједнице 2007 – 2012. за здравље и безбедност на раду (www.seio.gov.rs или www.minrzs.gov.rs);
- 8) Конвенције МОП-а, и то:
  - (1) Конвенција 155 о заштити на раду, здравственој заштити и радној околини („Службени лист СФР – Међународни уговори”, број 7/87),
  - (2) Конвенција 161 о службама медицине рада („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 14/89),
  - (3) Конвенција 81 о инспекцији рада у индустрији и трговини („Службени лист ФНРЈ – Међународни уговори”, број 5/56),
  - (4) Конвенција 187 о промотивном оквиру безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 42/09);
- 9) Директива ЕУ:
  - 89/391/ЕЕС (1989) о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља радника на раду (www.minrzs.gov.rs);
- 10) Одлука о образовању Савета за безбедност и здравље на раду („Службени гласник РС”, бр. 40/05 и 71/07);
- 11) Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 101/05);
- 12) Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка и 111/09 – чл. 163, 166, 167, 168, 169, 251, 280, 281, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 322, 323. и 353).

2. Права, обавезе и одговорности послодаваца и запослених према прописима из области рада, здравствене и социјалне заштите (радни односи, здравствена заштита, здравствено и пензијско и инвалидско осигурање)

1) Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05 и 54/09)

1. Основне одредбе (чл. 1–4, 8–11, члан 12. став 1, члан 13, члан 15. тач. 2. и 4, члан 16. тач. 2. и 3, чл. 17. и 18, члан 20. тачка 2, члан 22 став 1),
2. Заснивање радног односа (чл. 24–30, чл. 33–35. и члан 38),
3. Образовање, стручно оспособљавање и усавршавање (члан 49),
4. Радно време (чл. 50–63),
5. Одмори и одсуства (чл. 64–73. и члан 75),
6. Заштита запослених (чл. 80–103),
7. Накнада штете (чл. 163. и 164),
8. Измена уговора о раду (чл. 171. и 174),
9. Организације запослених и послодаваца (чл. 205. и 239),
10. Колективни уговори (чл. 240. и 250),
11. Надзор (чл. 268–272),
12. Казнене одредбе (члан 273. став 1. тач. 1, 2, 3, 9, 10. и ст. 2. и 3, члан 274. став 1. тач. 1, 2, 4–10. и 14. и ст. 2. и 3, члан 275. став 1. тачка 3. и ст. 2. и 3. и члан 276. став 1. тачка 1. и ст. 2. и 3);

2) Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 72/09 – др. закон, 88/10, 99/10 и 57/11)

1. Учесници у здравственој заштити (члан 4),
2. Друштвена брига за здравље на нивоу послодавца (члан 14),
3. Право на приватност и поверљивост информација (члан 30),
4. Право на увид у медицинску документацију (члан 36),
5. Право на тајност података (члан 37),
6. Врсте, услови за оснивање и престанак рада здравствених установа (чл. 46. и 51),
7. Здравствена заштита на примарном нивоу (члан 98),
8. Завод за медицину рада (члан 124),
9. Надзор над радом здравствених установа и приватне праксе (члан 243),
10. Казнене одредбе (члан 256. став 1. тач. 10. и 14. и ст. 2. и 3, члан 259. став 1. тачка 2. и став 2, члан 260);

3) Закон о здравственом осигурању („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 109/05 – исправка и 57/11)

1. Обавезно здравствено осигурање (члан 9),
2. Осигураници (чл. 16–21),
3. Права из обавезног здравственог осигурања (чл. 30. и 31),
4. Право на здравствену заштиту (чл. 33. и 34),
5. Здравствене услуге које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања (члан 45),
6. Здравствена заштита која се не обезбеђује у обавезном здравственом осигурању (члан 61. став 1. тачка 4),
7. Право на накнаду зараде за време привремене спречености за рад (члан 73. и члан 74. став 1. тачка 2),

8. Обавезно упућивање осигураника на оцену радне способности пред надлежним пензијско-инвалидским органом (чл. 81–84),
9. Случајеви у којима не припада право на накнаду зараде (члан 85),
10. Обезбеђивање исплате накнаде зараде (члан 102),
11. Утврђивање својства осигураног лица (члан 111),
12. Изабрани лекар (чл. 146. и 151),
13. Накнада штете у спровођењу здравственог осигурања (чл. 191–200);

4) Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС”, бр. 34/03, 64/04 – УС; 84/04 – др. закон; 85/05, 101/05 – др. закон; 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 30/10 – др. закон и 101/10)

1. Обавезно пензијско и инвалидско осигурање (чл. 10–15),
2. Лица којима се обезбеђују права за случај инвалидности и телесног оштећења проузроковани повредом на раду или професионалном болешћу (члан 17),
3. Права из пензијског и инвалидског осигурања (члан 18),
4. Услови за стицање права из пензијског и инвалидског осигурања - инвалидска пензија (чл. 21–27),
5. Новчана накнада за телесно оштећење проузроковано повредом на раду, односно професионалном болешћу (чл. 37–40),
6. Стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем (чл. 52–58),
7. Утврђивање права из пензијског и инвалидског осигурања (члан 69. ст. 2, 6. и 7),
8. Накнаде штете (чл. 208–210).

II

ПОСЕБНИ ДЕО ПРОГРАМА

1. Начин и поступак процене ризика на радном месту и у радној околини

1) Начин и поступак процене ризика у складу са Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини („Службени гласник РС”, бр. 72/06, 84/06 – исправка и 30/10), Правилником о поступку прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС”, бр. 94/06 и 108/06 – исправка) и Смерницама за процену ризика EU ISBN 92-827-4278-4 из 1996. године:

1. Основ и сврха процене ризика;
2. Обухват процене ризика;
3. Општи подаци о послодавцу;
4. Опис технолошког и радног процеса, опис средстава за рад (и њихово груписање) и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
5. Снимање организације рада;
6. Препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини;
7. Процењивање ризика у односу на опасности и штетности;
8. Утврђивање начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика;
9. Закључак;
10. Измене и допуне акта о процени ризика;
11. Покретање поступка процене ризика;
12. Одређивање лица одговорних за спровођење процене ризика;
13. План спровођења поступка процене ризика;

14. Провера ефикасности примене акта о процени ризика.

2) Испитивања услова радне околине (хемијске, биолошке и физичке штетности, микроклима и осветљеност).

Стручни налази о испитивањима услова радне околине и њихов садржај са закључком.

3) Прегледи, испитивања и одржавање опреме за рад (машине, уређаји, постројења, инсталације и алати).

Прописана опрема за рад која подлеже периодичним прегледима и испитивањима и услови за вршење прегледа и испитивања.

Стручни налази о прегледима и испитивањима прописане опреме за рад.

4) Правилник о безбедности машина („Службени гласник РС”, број 13/10).

2. Опште и посебне мере у области безбедности и здравља на раду

1) Објекти, просторије и простори намењени за рад (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на радном месту – „Службени гласник РС”, број 21/09);

2) Средства за рад (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад – „Службени гласник РС”, број 23/09 и Правилник о мерама и нормативима заштите на раду на оруђима за рад – „Службени лист СФРЈ”, број 18/91);

3) Средства и опрема за личну заштиту на раду (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду – „Службени гласник РС”, број 92/08);

4) Ознаке за безбедност и здравље на раду (Правилник о обезбеђивању ознака за безбедност и здравље на раду – „Службени гласник РС”, број 95/10);

5) Мере безбедности и здравља на раду приликом извођења грађевинских радова (Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима – „Службени гласник РС”, бр. 14/09 и 95/10; Правилник о заштити на раду при извођењу грађевинских радова – „Службени гласник РС”, број 53/97);

6) Мере безбедности и здравља на раду при ручном преношењу терета (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при ручном преношењу терета – „Службени гласник РС”, број 106/09);

7) Мере безбедности и здравља на раду при излагању хемијским материјама (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама – „Службени гласник РС”, број 106/09);

8) Мере безбедности и здравља на раду при коришћењу опреме за рад са екраном (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад са екраном – „Службени гласник РС”, број 106/09);

9) Мере безбедности и здравља на раду при излагању биолошким штетностима (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању биолошким штетностима – „Службени гласник РС”, број 96/10);

10) Мере безбедности и здравља на раду при излагању азбесту (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању азбесту – „Службени гласник РС”, бр. 106/09, 6/10 – исправка и 15/10 – исправка);

11) Мере безбедности и здравља на раду при излагању вибрацијама (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама – „Службени гласник РС”, број 93/11);

12) Мере безбедности и здравља на раду при излагању буци (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању буци – „Службени гласник РС”, број 96/11);

13) Мере безбедности и здравља на раду при излагању карциногенима и мутагенима (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању карциногенима или мутагенима – „Службени гласник РС”, број 96/11);

14) Мере безбедности од опасног дејства електричне струје (Правилник о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и на радилиштима – „Службени гласник СРС”, број 21/89);

15) Мере безбедности и здравља на раду при преради и обради дрвета и сличних материјала (Правилник о посебним мерама заштите на раду при механичкој преради и обради дрвета и сличних материјала – „Службени гласник СРС”, број 51/88);

16) Мере безбедности и здравља на раду у шумарству (Правилник о посебним мерама заштите на раду у шумарству – „Службени гласник СРС”, број 33/88);

17) Мере безбедности и здравља на раду у хемијско технолошким процесима (Правилник о техничким и здравствено – техничким заштитним мерама на радовима при хемијско–технолошким процесима – „Службени лист ФНРЈ”, број 55/50 – Прилог број 9);

18) Мере безбедности и здравља на раду у саобраћају и одржавању транспортних средстава (Правилник о заштити на раду при одржавању моторних возила и превозу моторним возилима – „Службени лист СФРЈ”, број 55/65; Правилник о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовару терета из таквих возила – „Службени лист СФРЈ”, број 17/66);

19) Мере безбедности и здравља на раду у пољопривреди (Правилник о заштити на раду у пољопривреди – „Службени лист СФРЈ”, број 34/68);

20) Мере безбедности и здравља на раду у поступку пружања прве помоћи (Правилник о опреми и поступку за пружање прве помоћи и организовању службе спасавања у случају незгоде на раду – „Службени лист СФРЈ”, број 21/71).

3. Методолошки поступци прегледа и испитивања опреме за рад, односно опреме која подлеже превентивним и периодичним испитивањима у складу са прописима у области безбедности и здравља на раду

1) Правилник о поступку прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС”, бр. 94/06 и 108/06 – исправка);

2) Стручно упутство за израду методологија прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине:

2.1. предмет превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад

2.1.1. дизалица и уређај носивости од 0,5 тона и више, као и привремено постављена конзолна дизалица и витло носивости од 0,3 тона и више, на механизовани погон, који служе за дизање, спуштање и преношење терета помоћу челичног или другог ужета, ланца, хидраулике и др.;

2.1.2. регална дизалица на механизовани погон (у регалном ходнику и ван њега, везана за шине или која има на други начин аутоматски регулисане позиције) која служи за уношење у регал и узимање из регала палета или материјала;

2.1.3. подизна платформа на механизовани погон која, помоћу уграђене платформе или корпе, служи за дизање и спуштање запослених ради обављања радних операција;

2.1.4. висећа скела, фасадни, теретни и путнички лифт (изузев лифтова у стамбеним зградама), на механизовани погон, који на вертикалним површинама зграда, на фасадама зграда, градилиштима и у објектима намењеним за радне и помоћне просторије служе за дизање и спуштање запослених и материјала;

2.1.5. самоходно возило, на механизовани погон, које се користи за унутрашњи транспорт - вучу, потискивање, дизање, спуштање и преношење терета;

2.1.6. преса, маказе, нож и ваљак, на механизовани погон, за сечење, пресовање, савијање и извлачење материјала, а у које се материјал за обраду улаже или вади ручно;

2.1.7. опрема за прераду и обраду дрвета, пластичних и сличних материјала, на механизовани погон, која је постављена на темеље, у коју се материјал за обраду улаже и вади ручно;

2.1.8. уређаји у којима се наносе и суше премазна средства чије компоненте у додиру са ваздухом образују запаљиве и експлозивне смеше, испарења и хемијске штетности опасне по здравље запослених;

2.1.9. опрема, односно постројења за производњу, пуњење, мерење и контролу, са цевоводима за напајање, развођење и транспорт експлозивних, отровних и загушљивих флуида-гасова или течности, осим природног гаса (земни гас), у објектима који се користе као радни и помоћни простор;

2.1.10. противексплозијско заштићена опрема за рад, која се користи у технолошким процесима;

2.1.11. привремена електрична инсталација са уређајима, опремом и прибором, постављена за време изградње грађевинских објеката или извођења других радова;

2.1.12. опрема за рад (машине, уређаји, постројења инсталације и алати) за коју је послодавац актом о процени ризика утврдио да се на њој врше превентивни и периодични прегледи и испитивања.

2.2. садржина и обим испитивања

2.2.1. Методе испитивања

2.2.2. Декларисане вредности

2.2.3. Уређаји, опрема и прибор за испитивање

2.3. садржина стручног налаза.

3) Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09);

4) Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09);

5) Правилник о безбедности машина („Службени гласник РС”, број 13/10);

6) Правилник о безбедности лифтова („Службени гласник РС”, број 101/10).

4. Методолошки поступци испитивања услова радне околине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења) микроклиме и осветљености

1) Правилник о поступку прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС”, бр. 94/06 и 108/06 – исправка);

2) Стручно упутство за израду методологија прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине:

2.1. предмет превентивних и периодичних испитивања услова радне околине

2.1.1. Испитивање микроклиме

2.1.1.1. Испитивање температуре ваздуха

2.1.1.2. Испитивање брзине струјања ваздуха

2.1.1.3. Испитивање влажности ваздуха

2.1.2. Испитивање хемијских штетности

2.1.2.1. Испитивање гасова

2.1.2.2. Испитивање пара

2.1.2.3. Испитивање димова
2.1.2.4. Испитивање прашине
2.1.3. Испитивање физичких штетности
2.1.3.1. Испитивање буке
2.1.3.2. Испитивање вибрација
2.1.3.3. Испитивање електромагнетног поља ниских и високих
фреквенција
2.1.3.4. Испитивање радиофреквенцијског зрачења
2.1.3.5. Испитивање ласерског зрачења
2.1.3.6. Испитивање микроталасног зрачења
2.1.3.7. Испитивање ултраљубичастог и ИЦ зрачења

2.1.4. Испитивање осветљености
2.1.5. Испитивање биолошких штетности

2.2. садржина и обим испитивања

2.2.1. Методе испитивања
2.2.2. Декларисане вредности
2.2.3. Уређај, опрема и прибор за испитивање.

2.3. садржина стручног налаза;

3) Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 92/11) (чл. 9–14, чл. 20–23. и чл. 49. и 50);

4) Правилник о садржају безбедносног листа („Службени гласник РС”, бр. 81/10 и 100/11), а од 1. јануара 2013. године Правилник о садржају безбедносног листа („Службени гласник РС”, број 100/11);

5) Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09);

6) Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09).